

ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವಕ್ತೇ ನಮ್ಮ ಶೌಕರ್ತಾಗೆ ಘೋನ್ ಮಾಡಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಜಮೀನು ಕೊಡು ಅಂತ ಹೇಳಿದರು ಅಂದೆ. ಅದಕ್ಕವನು ಕೊಡಲ್ಲ ಅನ್ನ ಅಂದ. ಅವನು ದುಗ್ಡಾದ್ವಾನೆ. ಅವನನ್ನು ವಿಡಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಮಾತಾಡಕಾಗಲ್ಲ...’ ಎನ್ನತ್ತು ರಾಮಣ್ನನ ಮುಖ ನೋಡಿದ.

‘ಈ ಮರದವರಿಗೆ ಹೊಸಗ್ಗಿ ಉಸಾರಿ ಯಾಕೆ ಬೇಕೋ? ನಮ್ಮ ಸುಧಾಕರ ಸ್ವಾಲು ಶುರು ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತರೊಂದು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಈಗ ಅದಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹಾಕಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ... ಯಾರಾಗೇ ತಾಳಕ್ಕೆ ಈ ಸಣ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಕುಸ್ತಿಯೊ ಹಂಗಿ ಕಾಡ್ಡೆ... ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸ್ವಾಲು ಲಾಭದ ವ್ಯವಹಾರ. ಸಲೀಸಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ದುಡಿಬೋದು ಅಯ. ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿಸೋ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮರದವರು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ನಿನ್ನನೂ ಹೇದರಬೇಡ. ಉರು ನಿನ್ನ ಜೆ ಪಡೆ. ಒಂದ್ರೆ ಕೆಲ್ಲ ಮಾಡು. ಸೂಗೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ದೊಡ್ಡ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಹತ್ತ ಮಾತಾಡು... ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಸಮಾಧಿಗಳೇ ಅನ್ನ. ಅದೇನು ಹೇಳ್ತಾರೊ ನೋಡಿನ...

ಗೋಮಾಳವನ್ನು ಲೀಸ್‌ಗೆ ಕೊಡಿ ಅಂತ ಮತ್ತೆ ಅರ್ಚ ಹಾಕಿದಾರಂತೆ! ಅವರಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಲಿಂಗೆ ಕೊಡಿ ಅಂತ ಸುಧಾಕರ ಅರ್ಚ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಅದಿನ್ನೂ ಇತ್ತುಫ್ರೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅದೇಗೆ ಅವರು ಗೋಮಾಳ ತಗಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಲು ಶುರು ಮಾಡ್ಡುರೊ ನಾನೂ ನೋಡ್ಡಿಣಿ... ನಿನ್ನ ಹೇದರಬೇಡ ಅಂತ ರಾಮಣ್ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದರೂ ಮೊದಿನ್ಗೆ ಭರು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತ ಹೋಯಿತು.

★★★

ಗೋಮಾಳವನ್ನು ಸೂಗೂರು ಶ್ರೀ ಮರದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿಗೆ 99 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಲೀಸ್‌ಗೆ ಕೊಡಬಹುದು ಅಂತ ತಹಿಂಲ್ಲಾರ್ ಮಾಡಿದ್ದ ಶಿಫಾರಸು ಒಟ್ಟಿ ದಿಸಿ ಸಾಹೇಬರು ಕಳೆದ ವಾರವೇ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಕಳಿಂದಾರೆ ಅನ್ನೋ ಅಧಿಕೃತ ಮಾಹಿತಿ ದಿಸಿ ಅಭಿಸಿಗೆ ಯಾವುದೋ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಂತ ಹೋಗಿದ್ದ ಹೋಸಗ್ಗಿ ಪಂಚಾಯಿತ್ಯ ಪಿಡಿಯ ಧನಂಜಯ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ತಕ್ಷಣವೇ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಪ್ರೈಸಿಡೆಂಟರಿಗೆ ಘೋನ್ ಮಾಡಿ ತೀರಿಸಿದ. ಉರಿನ ಹಲವರಿಗೆ ಅವನೇ ಘೋನ್ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ. ಸುದ್ದಿಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದೇ ಉರು ಎದ್ದು ಕುಶಿತುಕೊಂಡಿತು! ಗೋಮಾಳ ಪರಭಾರೆ ಆಗೋದನ್ನು ಮೊದಲು ತಡೆಬೇಕು ಅಂತ ಎಲ್ಲರೂ ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದರೆ ದಿಸಿ ಅಭಿಸಿನ ಮುಂದೆ ಉಪವಾಸ ಕೂರಲು ರೆಡಿ ಅಂತ ಕೆಲವರು ಫೋಟಿಫೋಂಡು ಪ್ರೈಸಿಡೆಂಟರಿಗೂ ಹೇಳಿದರು, ‘ನಿವ್ ಏನು ಮಾಡಿರೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ’ ಎಂದು. ತಕ್ಷಣಿಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಅನ್ನೋಂದು ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಪ್ರೈಸಿಡೆಂಟರು ಚಡಪಡಿಸಿದರು. ಇವತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕಾತು ಮಿಟಿಂಗ್ ಮಾಡಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡನ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಾಗಹಾಕಿದರು. ಅಮೇಲೆ ವಿಶ್ವನಾಥನಿಗೆ ಘೋನ್ ಮಾಡಿ ಗೋಮಾಳಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದಾವಿಲೆಗಳು ನಿಮ್ಮನೆಯಲ್ಲಿರಬೋದು ಹುಡುಕು ಅಂದರು.

ರಾತ್ರಿ ಎಂಬರ ಹೋಗ್ಗಿಗೆ ಪಂಚಾಯಿತ್ಯ ಅಭಿಸಿನ ಮುಂದಿನ ಬಯಲಲ್ಲಿ ಉರ ಪ್ರಮುಖಿರು ಸೇರಿದರು. ‘ಈ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಉರವರು ಲೆಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ. ಸಿಂಗಿ ಮರದವರ ಮಾತೆಂದರೆ ವೇದ ವಾಕ್. ನಾವು ಅವರನ್ನು ನಂಬಿಕೆಂಂಡು ಕೂರೋಂದು ಬೇಡ. ನಾವೇ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವಕ್ತೇ ವಿಶ್ವನಾಥನ ಮಾತು ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಗೋಮಾಳ ಉಳಿತತ್ತು. ಈಗಲೂ ಕಾಲ ಮಿಂಚಿಲ್ಲ. ಗೋಮಾಳ ಭತ್ತವರಿ ಆಗಿದೆ ಅಂತ ನಾಳಿಯೇ ಸಿವಿಲ್ ಕೋಟಿಗೆ ಅರ್ಚ ಹಾಕಣಿ...’ ಅಂತ ಕೆಲವರು ಹೇಳಿ ಪ್ರೈಸಿಡೆಂಟರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕಾದರು.

ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ವಿಶ್ವನಾಥನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಸಲು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದ್ದ ಒಂದರೆಡು ಕಾಗದಗಳಿದ್ದವು. ಅವು 1941ನೇ ಇಸವಿಯ ದಾವಿಲೆಗಳಂತೆ! ಅದರಲ್ಲಿ ಗೋಮಾಳದ ವಿಶ್ವೀಣ ಹದಿನ್ನೇದು ಎಕರೆ ಅಂತ ಇದೆಯಂತೆ! ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡೆಕರೆಯನ್ನು 1949ರಲ್ಲಿ ಮೇಸೂರು ಸರ್ಕಾರ